

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิด และเนื้อหาสาระที่เหมาะสมเกี่ยวกับภาวะวิกฤตและสุขภาพจิตภายใต้บริบทสถานการณ์ความไม่สงบของนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง (สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) การวิจัยนี้เป็นการศึกษา 1) เชิงปริมาณด้วยการใช้แบบสอบถาม มีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักจัดรายการวิทยุใน 5 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง จำนวน 131 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS และ 2) เชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดสัมมนากลุ่ม มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักจิตวิทยา จำนวน 2 คน และนักจัดรายการวิทยุ จำนวน 25 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดหมวดหมู่เนื้อหาตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนด

ผลการวิจัยมีดังนี้

1) นักจัดรายการวิทยุส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจด้านความหมายของภาวะวิกฤต ด้านประเภทของผลกระทบของภาวะวิกฤต และด้านบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือเด็กในชุมชน แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านผลกระทบจากภาวะวิกฤตที่มีต่อเด็ก ด้านการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤต และด้านอาการบาดเจ็บทางจิตใจของเด็ก

2) นักจัดรายการวิทยุส่วนใหญ่มีทัศนคติในระดับมากต่อบทบาทสื่อวิทยุกระจายเสียง บทบาทนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมโยงของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กกับการปฏิบัติหน้าที่ของนักจัดรายการอยู่ในระดับปานกลาง และมีทัศนคติเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในระดับมากที่สุด แต่ยังคงพบว่านักจัดรายการมีทัศนคติในระดับมากเกี่ยวกับประเด็นแหล่งสารสนเทศด้านสุขภาพจิตเด็กมีน้อย และเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวควรสื่อสารกับเด็กโดยตรงมากกว่าผู้ใหญ่

3) เนื้อหาสาระเกี่ยวกับสุขภาพจิตเด็กภายใต้บริบทสถานการณ์ความไม่สงบที่นักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงควรสื่อสาร มี 23 ประเด็น ประกอบด้วย (1) ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะวิกฤต (2) โอกาสในการเผชิญกับภาวะวิกฤต (3) การเตรียมตัวเพื่อเผชิญภาวะวิกฤต (4) การเตรียมข้อมูลเมื่อใช้บริการสายด่วน (5) การดูแลสุขภาพจิตเด็กที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤต (6) ลักษณะทางสุขภาพจิตเด็กแต่ละช่วงวัย (7) การรับมือบาดเจ็บทางจิตใจของเด็ก (8) ผลกระทบของเด็กที่ไม่ได้รับการเยียวยาทางจิตใจ (9) พฤติกรรมเด็กที่มีบาดเจ็บทางจิตใจอย่างรุนแรง (10) การดูแลเด็กที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากภาวะวิกฤต (11) แนวทางการแก้ไขบาดเจ็บทางจิตใจของเด็ก (12) การเตรียมความพร้อมแก่เด็กก่อนเกิดภาวะวิกฤต (13) แนวทางการดูแลเด็กที่ระหว่างเกิดภาวะวิกฤต (14) การดูแลเด็กหลังเกิดภาวะวิกฤตของพ่อแม่ผู้ปกครอง (15)

ความสำคัญของแผนรับมือภาวะวิกฤตของโรงเรียน (16) แนวทางการเตรียมความพร้อมรับมือภาวะวิกฤตของโรงเรียน (17) การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจของครูอาจารย์ (18) แนวปฏิบัติของครูหลังภาวะวิกฤต (19) พฤติกรรมของนักเรียนที่ประสบภาวะวิกฤต (20) การจัดกิจกรรมผ่อนคลายแก่นักเรียนหลังภาวะวิกฤต (21) พฤติกรรมของนักเรียนที่เข้าข่ายมีปัญหาสุขภาพจิต (22) บทบาทของ อสม. ในการเฝ้าระวังสุขภาพจิตของเด็ก (23) แนวทางการทำงานในชุมชนของ อสม.

ผลการทดสอบระหว่างตัวแปร พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์วิกฤต และสุขภาพจิตเด็กมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระยะเวลาของประสบการณ์ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 โดยไม่พบความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ประกอบด้วย (1) นักจัดรายการวิทยุควรแสวงหาโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิตเด็กให้แก่ตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (2) ผู้บริหารสถานีวิทยุในจังหวัดภาคใต้ตอนล่างควรให้ความสำคัญกับประเด็นการสื่อสารด้านสุขภาพจิตเด็ก (3) หน่วยงานด้านสุขภาพจิตควรเชื่อมประสานในการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพจิตเด็กกับนักจัดรายการวิทยุเพิ่มขึ้น มีแหล่งสารสนเทศเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแก่นักจัดรายการวิทยุมากขึ้น และมีช่องทางการสื่อสารระหว่างกัน (4) สถาบันอุดมศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ควรเชื่อมประสานให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านสุขภาพจิตกับองค์กรสื่อวิทยุและนักจัดรายการวิทยุ และ (5) การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเนื้อหารายการที่ออกอากาศระหว่างภาวะวิกฤต และศึกษาประเด็นนี้ในมุมมองผู้ฟังรายการ

คำสำคัญ การสื่อสาร ความรู้ความเข้าใจ จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง จังหวัดชายแดนภาคใต้
นักจัดรายการวิทยุ ทศนคติ ภาวะวิกฤต สุขภาพจิตเด็ก สถานการณ์ความไม่สงบ

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study the knowledge and attitudes about mental health of children and crisis under the unrest context in the southernmost of Thailand (Songkhla, Satun, Pattani, Yala and Narathiwat provinces) of radio broadcasters in the area, and 2) to explore the appropriate message on mental health of children that radio broadcasters should deliver to audience in the southernmost of Thailand. This research is using integrated research method consisted of the survey, focus group, and in-depth interviews with randomization without using the probability theory. The samples of the survey consisted of 131 radio broadcasters; 25 radio broadcasters in the focus groups; and 2 psychologists in the in-depth interviews. The SPSS was used for analyzing the quantitative data. The categorization process was used for analyzing the qualitative data.

The research results were as follow.

1) Most radio broadcasters in the southernmost of Thailand had a good knowledge of the meaning of crisis, types of crisis effect, and mental health caretaker for children in communities; while, they lacked of knowledge of crisis impact on children, psychology treatment to crisis affected children, and psychotrauma symptoms in children.

2) First, most radio broadcasters in the southernmost of Thailand's attitude towards the roles of radio media and radio broadcaster was in "high" level. Second, their attitude towards the connections between the Convention on the Rights of the Child and the radio broadcaster roles was in "moderate" level. Third, their attitude towards crisis was in "highest" level. Finally, they had "high" level of attitude towards the fact that there was less information sources about mental health of children and that the information concerning about such issue should be communicated directly to children rather than adults.

3) There are 23 appropriate messages about mental health of children living in the unrest situations that radio broadcasters should communicate to the audience included (1) the understanding of crisis, (2) opportunities to encounter crisis, (3) preparation for crisis encounter, (4) preparation of important data for the use of hotline service, (5) mental health

care for children who have been affected by the crisis, (6) characteristics of mental health of children in different ages, (7) children's psychotrauma unraveling, (8) effects on children who have not been received any psychological treatment, (9) behaviors of children who have serious psychotrauma, (10) psychological treatment for children who have been effected directly from crisis, (11) guidelines for psychological treatment for children, (12) preparation for children before crisis occurs, (13) guidelines to the care taking for children during the crisis, (14) guidelines for parents about children care taking after the crisis, (15) the importance of crisis response planning in schools, (16) preparation for crisis encounter in schools, (17) preparation of teachers' mental health, (18) guidelines for teachers after the crisis, (19) behaviors of students who have been affected by crisis, (20) relaxation activities for children after crisis, (21) behaviors of students who tend to have psychotrauma, (22) roles of public health volunteers in monitoring psychotrauma in students, and (23) guidelines for public health volunteers' works in communities.

With regard to the relationships between demographic factors, the study demonstrated that the level of knowledge about crisis and mental health of children were significantly related to the length of crisis experience at 0.014 (p -value < 0.05); while, no other factors were related.

The suggestions from the research consisted of 1) radio broadcasters should find chances to increase their knowledge of crisis, and mental health care of children, as well as the connection of the issues with the Convention on the Rights of the Child; 2) radio directors in the southernmost of Thailand should increasingly be concerned about communication regarding crisis and mental health care of children; (3) mental health services should promote knowledge about mental health care of children in radio broadcasters and radio directors, create more information sources concerning about mental health care of children for radio broadcasters, and increase communication channels to communicate with radio broadcasters; (4) communication art departments in universities in the southernmost of Thailand should be co-coordinators to link between mental health

services, radio broadcasters, radio directors, and radio organizations; and (5) the future research in this field should particularly focus on content analysis of radio programs broadcasted during crisis, and appropriateness of the content in radio programs in the audience's perspectives.

Keywords Attitude, Children mental health, Communication, Crisis, Deep South, Insurgency, Knowledge, Mental health of children, Radio broadcaster, Southern border province of Thailand, Southernmost of Thailand, unrest situation